

неузгодженість дій учасників тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Оптимізація бізнес-процесів підприємств є дієвим інструментом забезпечення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах, сприяє збільшенню прибутку і зростанню продуктивності, зниженню витрат, поліпшенню якості продуктів або послуги, з метою їх відповідності потребам клієнтів і споживачів. В результаті проведеного дослідження були виявлені основні принципи та критерії оптимізації. Для максимізації якості бізнес-процесів на підприємствах України необхідно використовувати такі методи оптимізації, які дозволять встановити баланс між задоволенням споживачів і конкуруючими силами ринку з одного боку та показниками ефективності бізнес-процесів з іншого. Проведений аналіз та групування основних методів вдосконалення полегшить їх вибір для практичного застосування на підприємствах та призведе до успішності проекту.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Cook S. Process improvement: a handbook for managers. – Aldershot, Hampshire, England; Brookfield, Vt., USA: Gower, 1996. – 162 p.
2. Halpin, J.F. Zero Defects: A New Dimension in Quality Assurance. – New York: McGraw-Hill, 1966. – 228 p.
3. Parmenter D. Key Performance Indicators. New Jersey, USA: John Wiley & Sons, inc., 2007. – 233 p.
4. Интрилигатор М. Математические методы оптимизации и экономическая теория / пер. с англ. Под ред. и с предисловием А. А. Конюса. – М.: Изд-во «Прогресс», 1975. – 597 с.
5. Исикава К. Японские методы управления качеством / Сокр. пер. с англ. / Под. ред. А. В. Гличева. – М.: Экономика, 1988. – 214 с.
6. Ковалев С. М. Оптимизация бизнес-процессов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.betec.ru/index.php?id=06&sid=55>.
7. Кучкаров З. Как оптимизировать бизнес-процессы // Генеральный Директор. Персональный журнал руководителя. – 2006. – № 10. – С. 1-11.
8. Майсак О. С. SWOT-анализ: объект, факторы, стратегии. Проблема поиска связей между факторами // Прикаспийский журнал: управление и высокие технологии. – 2013. – № 1 (21). – С. 15-157.
9. Михайлишин Н. П., Мельник Н. Г. ТОС – теория, что ломает стереотипы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_4/81.pdf.
10. Репин В. В., Елиферов В. Г. Процессный подход к управлению: Моделирование бизнес-процессов. – М.: РИА Стандарты и качество, 2004. – 408 с.
11. Робсон М., Уллах Ф. Реинжиниринг бизнес-процессов: практическое руководство / Пер. с англ.; под ред. Н. Д. Эриашвили. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 222 с.
12. Ткаченко И. Н., Кизиков И. В. Оптимизация бизнес-процессов интегрированных холдинговых структур // Управленец. – 2011. – № 3-4. – С. 40-45.
13. Харрингтон Х., Харрингтон Дж. Бенчмаркинг в лучшем виде: Пер. с англ. / Под ред. Б. Резииченко. – СПб.: Питер, 2004. – 176 с.
14. Харрингтон Дж., Эсселинг К. С., Нимверген Х. В. Оптимизация бизнес-процессов. Документирование, анализ, управление, оптимизация / пер. с англ. – СПб.: «Азбука», 2002. – 311 с.
15. Хейвуд Дж. Б. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ. Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. – 176 с.
16. Шесть сигм для менеджеров / Грег Брю. – Пер. с англ. В. Н. Егорова. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 272 с.

УДК 330:338.45:338.001.36

Власенко В.В.

*доцент кафедри економіки підприємства,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Корчагіна Г.А.

*аспірант кафедри економічного аналізу,
Харківський національний економічний університет*

СТАН ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ПОКАЗНИК ЗАГАЛЬНОГО РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ АПАРАТУ УПРАВЛІННЯ

THE STATE OF INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITIES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES AS AN INDICATOR OF THE GENERAL LEVEL OF THE MANAGERIAL PROFESSIONAL CULTURE

АНОТАЦІЯ

У статті представлено аналіз динаміки показників інвестиційно-інноваційної діяльності на підприємствах промисловості України, у тому числі й машинобудівної, які характеризують рівень професійної культури управлінського персоналу. Описані недоліки в роботі апарату управління, які свідчать про досить низький рівень професійної культури управлінського персоналу, що призводить до незадовільних показниками інвестиційно-інноваційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційна діяльність промислових підприємств, інноваційна діяльність промислових підприємств,

професійна культура управлінського персоналу промислових підприємств, інноваційні підприємства, показники інвестиційно-інноваційної діяльності.

АННОТАЦІЯ

В статті представлений аналіз динаміки показателів інвестиційно-інноваційної діяльності на підприємствах промисловості України, в тому числі й машинобудівній, характеризують рівень професійної культури управлінського персоналу. Описані недоліки в роботі апарату управління, які свідчать про досить низький рівень професійної культури управлінського персоналу, що призводить до незадовільних показниками інвестиційно-інноваційної діяльності.

персонала, що приводить к неудовлетворительным показателям инвестиционно-инновационной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность промышленных предприятий, инновационная деятельность промышленных предприятий, профессиональная культура управленческого персонала промышленных предприятий, инновационные предприятия, показатели инвестиционно-инновационной деятельности.

ANNOTATION

The article presents the analysis of the dynamics of the investment and innovation activities of the industrial enterprises in Ukraine, including engineering, describing the level of the professional culture of managerial staff. Description of shortcomings in the administrative apparatus's work, which demonstrate a low level of the managerial staff professional culture, which leads to poor performance of investment and innovation.

Key words: investment activity of industrial enterprises, innovative activity of industrial enterprises, professional culture management industry, innovative enterprise investment and innovation indicators.

Постановка проблеми. Одним з факторів ефективної інвестиційно-інноваційної діяльності на підприємстві є професійна культура управлінського персоналу, її рівень. Розвиток даного виду діяльності на підприємстві більшою мірою залежить від осіб, що приймають рішення, тобто від працівників апарату управління. Ефективність прийнятих рішень щодо формування та розвитку всіх сфер діяльності підприємства, в тому числі й інвестиційно-інноваційної, залежить від рівня професійної культури управлінського персоналу. Одним з показників рівня професійної культури управлінського персоналу є рівень (розвиток) інвестиційно-інноваційної діяльності на підприємстві. Отже, аналізуючи рівень показників інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств машинобудування, можна охарактеризувати рівень професійної культури працівників апарату управління.

Аналіз останніх джерел. Питаннями стану, формування та розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності займалися: Гриньова В.М., Каюда В.А., Ілляшенко С.М., Гаврилюк О.В., Марцин В.С., Сапун Л.В. та інші.

Метою даної статті є аналіз існуючого стану та тенденції розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності промислових, у тому числі й машинобудівних підприємств України як одного з показників, що віддзеркалюють рівень професійної культури управлінського персоналу.

Виклад основного матеріалу. Одним з основних показників рівня інноваційної діяльності в країні є кількість впроваджень інновацій на підприємствах (рис. 1). Як видно, з 2000-2005 рр. спостерігається постійне зниження частки підприємств, що впроваджували у своїй діяльності інновації, але з 2005 р. можна помітити поступове збільшення цього показника. Тому можна зробити висновок, що керівники промислових підприємств підвищують рівень власної професійної культури. В цілому в Україні на початку XXI століття мав місце екстенсивний розвиток економіки, що рано чи пізно призводить до вичерпання всіх ресурсів та запасів. Загалом, по

Україні продовж останніх двадцяти років частка підприємств у промисловості, що несуть збиток становила 30-40%

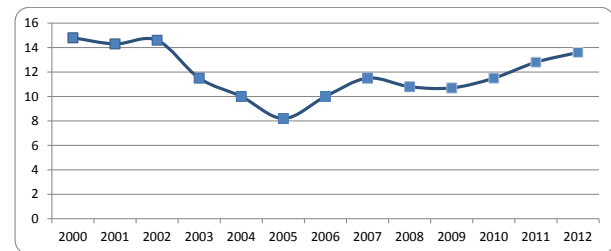

Рисунок 1. Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %

На сьогодні неінноваційних підприємств (79,6%) більше, ніж активно інноваційних (рис. 2,а) [2]. Це говорить про нестабільну ситуацію у країні, коли іноземні інвестори не ризикують інвестуванням у вітчизняну промисловість. Все це призвело до різкого скорочення іноземних інвестицій у 2011 році (рис. 2,б) [1]. Притаманним для інноваційної діяльності машинобудівних підприємств є висока частка інноваційно активних підприємств у порівнянні із промисловістю у цілому. Інноваційна спрямованість підприємств машинобудівної галузі також відображається у високій частці інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції (цей показник є вищим за відповідне середнє значення по промисловості).

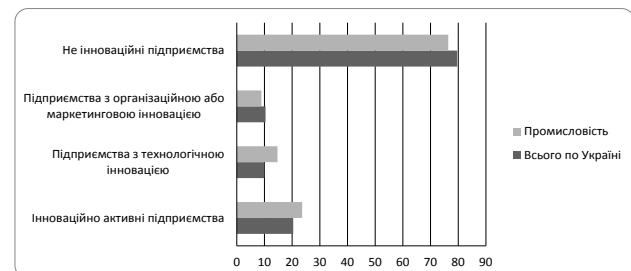

Рисунок 2а. Інноваційна активність підприємств за 2010-2012 рр.

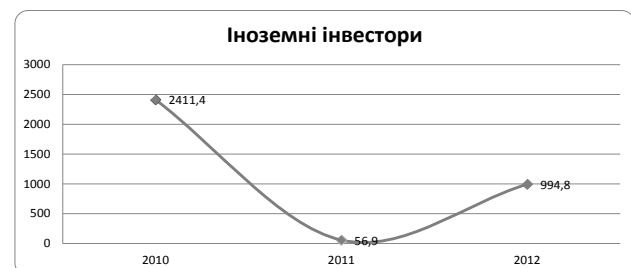

Рисунок 2б. Сума коштів іноземних інвестицій

У період 2010-2012 рр. досить нерівномірно розташовувались інноваційно активні підприємства за регіонами. Наприклад, найбільша кількість інноваційно активних підприємств спостерігається у Івано-Франківській обл. (28,8%), далі – Рівненська обл. (28,7%) – і Миколаїв-

Таблиця 1

Інноваційно-інвестиційна діяльність машинобудівних підприємств*

Показник \ Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Інвестиції в основний капітал у машинобудуванні, млн. грн. (у % до попереднього періоду)	2251 (86,2)	3653 (149,6)	5340 (130,3)	6189 (94,1)	3564 (52,0)	4400 (112,0)	5888 (120,1)	2658,3 (123,8)
Загальний обсяг інноваційних витрат у машинобудуванні, млрд. грн.	1,62	2,14	2,58	3,00	2,01	2,54	2,73	
Обсяг реалізованої інноваційної промислової продукції, млрд. грн. (частка у загальному обсязі промислової реалізованої продукції, %)	24,99 (6,5)	30,89 (6,7)	40,19 (6,7)	45,83 (5,9)	31,43 (4,8)	33,7 (3,8)	42,39 (3,8)	36,16 (3,3)
Обсяг реалізованої інноваційної продукції машинобудування, млрд. грн. (частка у загальному обсязі реалізованої продукції, %)	9,15 (18,2)	8,77 (14,8)	13,37 (15,6)	17,81 (16,8)	9,74 (13,0)	10,78 (10,5)	11,28 (8,2)	()

* За офіційними даними Державного статистичного управління [1].

** Розраховано автором виходячи із офіційних даних Державного статистичного управління

ська обл. (28,1%). Однак цей показник розраховується виходячи не з загальної кількості підприємств та організацій по Україні, а з загальної кількості підприємств певного регіону, а в кожному регіоні загальна кількість підприємств та організацій дуже різниться. Так, наприклад, у 2010 р. у Івано-Франківський обл. кількість суб'єктів ЄДРПОУ була 24281 од., а в Дніпропетровській обл. – 101613 од., в Донецькій обл. – 92265 од. [1]

Основні показники, що характеризують інноваційно-інвестиційну діяльність машинобудівних підприємств, відображено у табл. 1. З наведених даних видно, що інвестиції у основний капітал машинобудівних підприємств поступово зростають, але не рівномірними темпами. Виключенням із цієї тенденції стало суттєве зниження зазначеного показника у період всесвітньої фінансової кризи 2008-2009 рр. Також варто зазначити, що рівень інвестицій у основний капітал машинобудівних підприємств зростає більш швидкими темпами, ніж у промисловості у цілому.

Висновки. Стабільність розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності як в країні в цілому, так і на кожному підприємстві зокрема багато в чому залежить від особистості керівників, їх вміння прогнозувати та своєчасно реагувати на кон'юнктуру ринку, створювати ефективні комунікації з інвесторами, партнерами, клієнтами, інституціями державної влади тощо. Наразі досить мала частка керівників розуміють важливість розвитку та формування власної професійної культури. Про це свідчать показники кількості інноваційно

активних підприємств, кількості залучених іноземних інвестицій, обсяг реалізованої інноваційної продукції. Загалом про недостатній розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності, а отже і невідповідний рівень професійної культури управлінського персоналу свідчать такі недоліки: недостатня увага до таких видів управлінської роботи на підприємстві, як переговори з партнерами, постачальниками, основними клієнтами, лобювання; недостатня увага до роботи з іноземними інвесторами; відсутність стремління до підвищення власної кваліфікації та кваліфікації працівників підприємства, освоєння нових технологій в управлінні тощо. Все це говорить про досить низький рівень професійної культури апарату управління промислових підприємств, що призводить до низьких показників інвестиційно-інноваційної діяльності загалом. Тому важливим моментом в управлінні на підприємстві є планомірне формування та розвиток професійної культури управлінського персоналу, що в свою чергу, допоможе налагодити зв'язки з усіма суб'єктами інвестиційно-інноваційної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Статистичний збірник «Регіони України» / Ред. О. Г. Осауленко ; Державна служба статистики України. – Київ : Вид-во «Консультант», 2006. – 576
2. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Експрес-випуск «Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2010-2012 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.